

L'Esquella de la Torratxa

Any XLII: Número 2149

15 cèntims = Atrassats 30

Barcelona, 14 de Maig de 1920



EL GEST DE LA GUERRERO, A SEVILLA

En Guimerà. — Donya Maria!... Això no fa guerrerol...

Linia TAYÁ

Servei setmanal fixe entre
BARCELONA I GENOVA

Vapor correu, servei ràpid

Capità Revuelta

Sortides: { De BARCELONA, els dimecres } a la 1 de la tarda
 { De GENOVA, els dissabtes }

Gran confort, Servei restaurant de primer ordre, Concert durant els menjars, Banyes, Llum elèctrica, Camarots individuals i de dos llits, La tercera classe va allotjada en amples departaments, amb llits metàl·lics, rentamans i menjadors.

El dia 8 sortirà per a
GENOVA el vapor

Príncipe de Asturias

Vapor rapidíssim,
travessia en 16 hores

LUXUS - EXPRESS

Acceptant passatgers en Primera i Tercera classe. En combinació amb els trens expressos de Madrid i Milano-Roma.
Rapidesa i regularitat en les sortides

Camarots de luxe amb cuarto de bany, etc. Camarots individuals i de dos llits. Rentamans amb aigua corrent, calenta i freda. Gran confort i tota classe de comoditats per a els senyors passatgers. Restaurant de primer ordre Bar Llum elèctrica. Cambres sobre coberta. Diner concert. Fumoir. Biblioteca. Perruqueria. Manicura. Edició d'un diari a bordo. Telegrafia sense fils, etc. Els passatgers de tercera classe van allotjats en amples departaments, amb llits metàl·lics, rentamans i menjadors especials

PER A PASSATGES A LES OFICINES
DE LA COMPANYIA:

FILLS DE JOSEP TAYÁ, S. en C.

Josep A. Clavé, 2.—Telèfons 814-A., 3026-A., 5506-A., 5507-A.—BARCELONA

GRANS MAGATZEMS

DAMIANS

IMMENSE EXPOSICIO I VENDA

DE ULTIMS MODELS DE

BARRETS DE PALLA

A PREUS LIMITADISSIMS

ARTILCES PER A PRIMERA COMUNIÓ

Confeccions i Barrets per a senyora i nens, Bluses, Roba blanca, Boás, Ombrel·les, Bastons, Banos, Guants, Gèneres de punt, Calçat, Perfumeria, Bisuteria, Camiseria, Juguets, Articles per viatge i sport, etc., etc.

Objectes per a regals - Sastreria - Mobles

Secció especial de gran varietat de articles al

preu únic de **3²⁵** pessetes

La llet condensada (sense desnatar)

La més pura

MARCA

La més saludable



Antes de pendre-la

VICTORIA



Després d'haver-la pres

procedent de les masies del Montseny (Barcelona), és absolutament pura, la més rica, la més saludable i nutritiva perquè conté tota la crema i perquè és el·laborada solament amb llet de vaca suiça i sucre blanc de canya.

DE VENDA EN COLMADOS I ULTRAMARINS

Despatx central: Princesa, 15-Barcelona

Bloks Notes Bazar de la Unió

a DEU CÉNTIMS Unió, 3.-BARCELONA



HERNIADOS

El último adelanto científico para combatir con éxito seguro vuestras hernias sin operar es el **BRA-GUERO MEDICAL VIVES**, admiración de la Ciencia Médica y sin rival en el mundo. Rechazad las imitaciones.

Despacho de 9 a 12 y de 3 a 6

Rambla del Centro, 12, pral. Casa VIVES
(junto al Liceo)

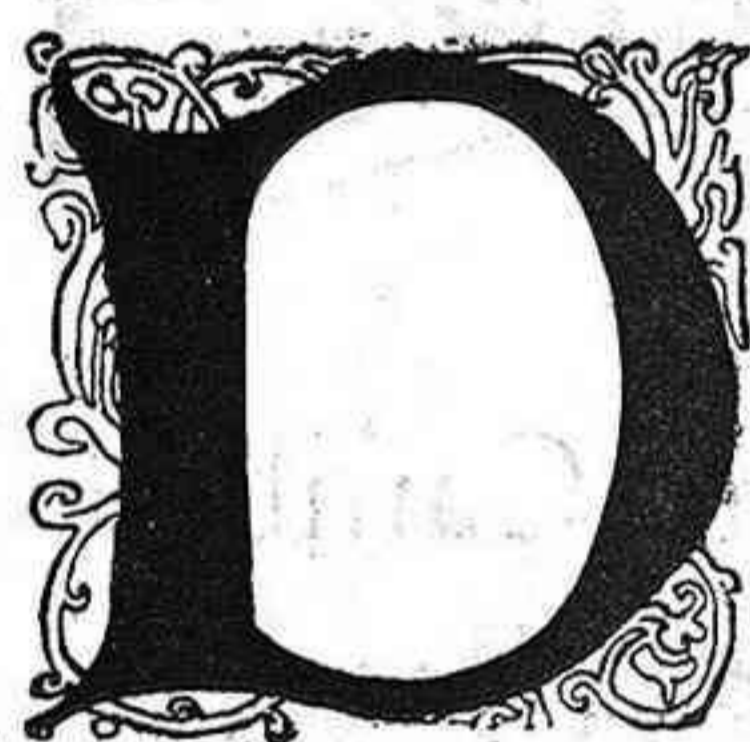
L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Llibreria Espanyola-Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ.
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes., Estranger, 5



L'ENIGMA



ES del ministre de la Governació fins als agutzils de la Diputació de Burgos, passant per tots els buròcrates, terratinents, «hidalgos», capellans, estudiants, botiguers, «pegujaleros» i peons, tota la península tradicional i pintoresca, se regiren contra

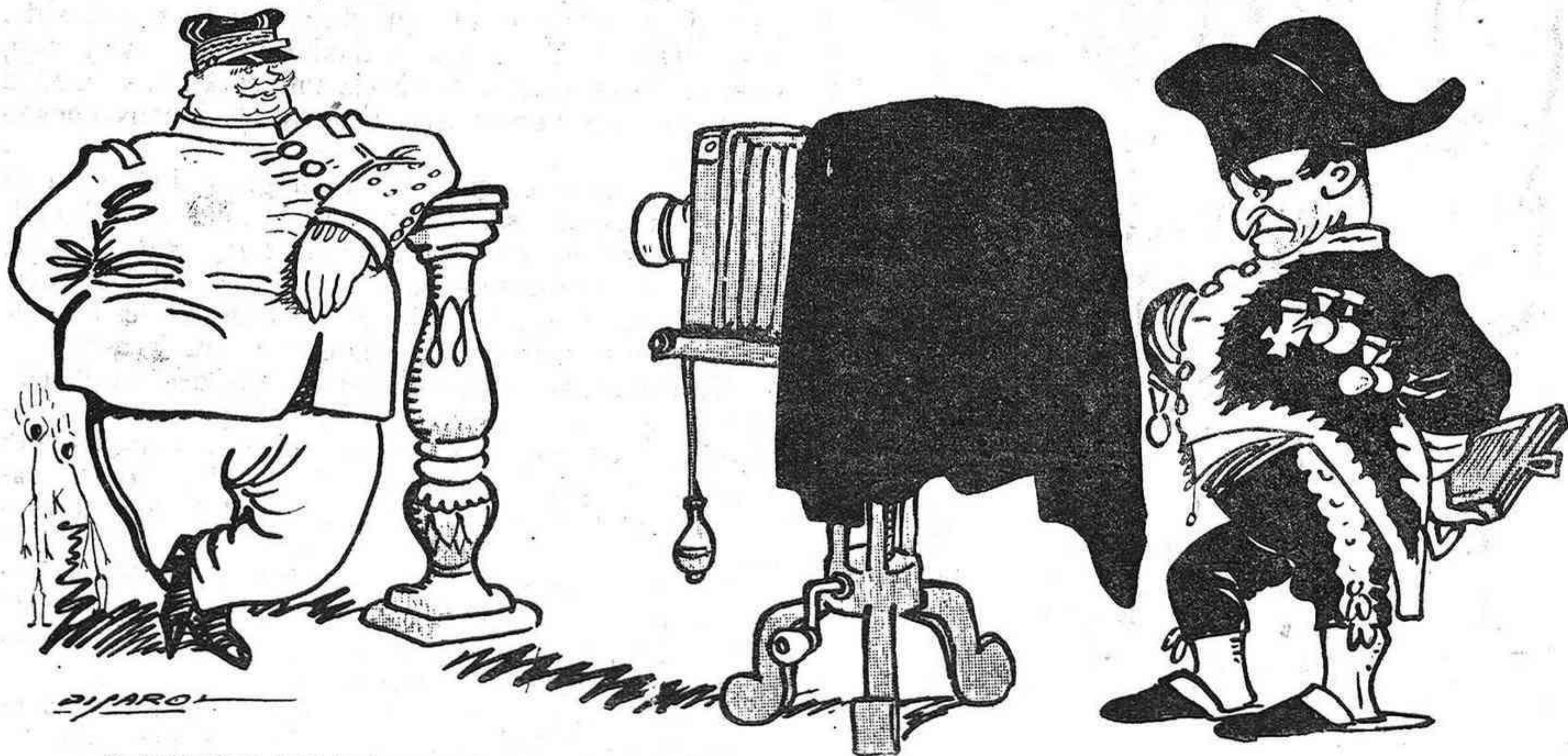
Catalunya, creient-se que el Montseny és la Maníguia i don Angel Gimerá, una mena de Maceo. Endebades repetim que no som separatistes, i que amb una petita autonomia per a anar per casa ja en tindriem prou. Ells, toçuts, ens tornen a repetir que som uns filibusters, i prenen a Perpinyà per Cayo Hueso.

I és que el català és per a ells un home incognoscible. De tots els homes del món poseeixen una noció precisa,

encara que sigui falça. L'anglès vesteix trajo de quadres, usa els verbs en infinitiu, li plau el most i vol dominar la terra; l'alemany és personatge sèrio, que porta una disciplina i un mostruari; el francès, un senyor vestit amb jaquet que creu i crida que a França *tout est grand et tout est bon*; l'italià, una mena de bútxera que sap cantar i fer versos, i amb el qual parlant macarrònicament sempre és fàcil entendre's... I aquesta catalogació europea, se fa també precisa, aplicada als naturals d'Espanya. Valencians, aragonesos, gallecs, andalusos, tots tenen un tipo marcial i una vida sabuda. El vasc comença a esborrar-se i el català... el català, més enllà de l'Ebre, s'apareix com un ésser fantàstic.

No és la llengua solament lo que no entenen, sinó a tots nosaltres i tot lo nostre. Si Catalunya és rica, si els hi coloca els seus panyos, si obté ministres, si els seus artistes són glorificats, què més vol? Tots els pobles que criden són més pobres que els seus dominadors. Doncs Catalunya és més rica que ells, i viu d'ells, i ells la respecten, mentre no es tracti de parlar en català. Doncs, què més demana?

En els diaris madrilenys han llegit que el nacionalisme és una pensada dels burgesos. El catalanisme, així, seria una renda més que tenen els rendistes catalans. Però pel poble passa un viatjant, i és catalanista. Arriba un mecànic, i és catalanista. S'hi atura un poeta per a veure els monuments i és catalanista. I no ho entenen. El viat-



EL MARISCAL A CASA DEL FOTOGRAF NAPOLEON

En Napoleón.—Posi's tranquil.
En Joffre.—Oh,... i poguer?

jant faria més notes; el mecànic, tindria més feina; el poeta més glòria i més profit, si deixessin les cabòries nacionalistes. I tampoc ho entenen. Si se fixen amb la tàctica catalanista, la confusió creix, perquè En Cambó vol l'Espanya gran i ho demostra, fent de darrer conqueridor a l'Amèrica, armat de marcs i de lires, perquè els seus correligionaris entren en el somatén, perquè arriben infants i són rebuts amb respecte, perquè una comissió arriba a Palau i n'ofereix un altre al monarca. I encara ho entenen menys.

El català esdevé un jeroglífic, un trenca caps, un laberint on se perden, sense cap fil d'Ariadna, tots els que volen esbrinar aqueixa qüestió catalana, que vé a ésser la quadratura del cercle espanyol. Som el Marte peninsular amb el qual no hi ha comunicació possible. I quan en els llibres o en els escenaris apareix un català, quan finalment se creu topar amb l'encarnació del logogrífic, surt un senyor una mica grotesc i una mica bonjan, que diu que «an Barcelona todo es mejor» i parla d'En Cambó i de Wifred el Pelut.

Aquest home no pot ésser separatista, perquè els



ARA S'HI ADOBA

—Qué diu, que anirem tant bé?...

—Sí, molt bé; però no vindrà per això, no tinguis por.

separatistes, a Cuba, portaven un barret doblat amb una estrella i un *machete*, a Filipines un trajo blanc i un altre *machete*, però ell, el català, vesteix com tothom, i en lloc de portar armes, porta un llàpiz i un paper per a escriure versos, i francament, un separatista així no mereix ni manifestacions, ni crits, ni carregar una arma.

Lo desconegut esvera, i com ho som de desconeguts, s'esvaloten, seguint la tradició de confondre els molins amb gegants. La bona política aconsella no aclarir les coses, conservant el mal entès, perquè el dia que ens coneguim, ens deixaran cantar *Els Segadors*, i la Diputació de Burgos i el senyor Royo Villanova, enviaran als nostres Jocs Florals, qualques subjectes d'art per a premis.

PARADOX



Que es fiin d'En Cambó

Quatre dies escassos d'actuació, han bastat per a patentitzar la inconsistència de la majoria regionalista, mancada d'una orientació i una direcció a l'alçària de les circumstàncies.

La pobresa de la candidatura confeccionada pel directori de la «Lliga», junt amb la provada modestia dels regidors provinents de l'avant darrer Consistori, havia de donar el resultat tristíssim que hem pogut veure en els darrers debats, on el grup regionalista ha quedat de cos present.

Ni el senyor Maynés, ni el senyor Jordá, capitosts de les forces municipals, atresoren cap de les condicions indispensables per a entaular una lluita amb un enemic de mitjana capacitat. Els qui discutíem les qualitats del senyor Durán i Ventosa, els qui criticàvem la seva tàctica, veiem a hores d'ara la diferència immensa que va d'ell, a qualsevol dels homes que ocupen els escons consistorials.

La inferioritat en que davant del grup d'esquerra es troben els regionalistes, no ha sorprès a ningú. La humilitat dels noms inclosos en la candidatura, cridà, escamà, amb raó, al cos electoral. El recurs a que apel·là el directori de la «Lliga», per a infundir confiança en les masses, el trobarem nosaltres d'una innocència paradisiàca.

Un elemental coneixement de com se desenrotllen les sessions, amb sols saber la forma amb que en ple Consistori es produeixen els incidents, era motiu suficient per a no creure amb l'assessoria d'En Cambó, posat a darrera de la papereta electoral, a modo de Sant Cristó gros.

No tenim la pretensió d'actuar de profetes. No creiem equivocar-nos, al predir per a la majoria regionalista dies amargs, hores de desorientació, fatals per als interessos que a Cà la Ciutat representa.

Ens sembla i tot, que el predomini radical es deixarà sentir d'ara en avant amb tota la seva força malgrat exercir-se a la callada, com qui diu, secretament.

Donem temps al temps. — JUST



EL NOU BARRET DELS POLICIES

—Menos mal, que veig que no acaba en punta...

A CAU D'ORELLA

Una frase

El senyor Puig i Cadafalch va esdevenint el nostre fraseòleg. En Lerroux que ara fa diners, abans feia frases, escrivibles. Totes les sabem, des de «el infame vehículo de la burguesía», o «para hundirme a mí hacen falta los enteros», al «yo gobernaré». En Cambó no fraseja, acciona, no fa frases, sinó accions. En Marcellí Domingo n'escrigué una, i de poc, que no li costa la vida. D'En Pere Corominas no se'n recorda cap.

Ara, En Puig construeix frases, sòbries o punxants que quedaràn, com la de «la via sacra», i la de «la policia

indígena». La seva escriptura està plena d'imatges el mateix que la seva oratòria. Si no fos el nirvi que hi posa, semblaria un castellà.

En Bergamín en feu una de frase i En Puig en respongué, immediatament amb una altra. En Bergamín volia que la Mancomunitat «pase por el arco del Tribunal de Cuentas», és a dir, que'ls seus pressupostos sofreixin la tutela de l'Estat, i puguin ésser rectificats, *Censura... censura, censura, censura, censura, censura, censura, censura, censura, censura, censura, censura, censura, censura, censura*.

Però En Puig ha llençat contra tot això una frase optimista. El senyor Bergamín se diu Francesc, però ell és «Paco», per als amics i per al seu poble, «Paco Bergamín». I En Puig recordant-se an els que l'amoinaven

amb la preocupació de lo dit per En Bergamín, els hi ha respost:

—No'n facin cas. Els trets d'En Bergamín, no passaran d'ésser els trets d'un «paco».

El culte periodista

L'element no català domina en dos oficis, en els paletes i en els periodistes. Els peons arriben de l'Aragó o de Múrcia, però els periodistes no se sap d'on arriben, generalment no arriben d'enlloc, apareixen a Barcelona, com si fossin nats. I naturalment on abunden més els anti-catalanistes és en les obres i en els diaris.

El periodista s'adapta a tot menys al catalanisme, i si un fa articles en contra, fa informacions, i quan no hi posa noves, rumors, detalls que'l molestin. Així amb la visita d'En Joffre, els hi costava reconèixer que el general responia sempre en català. Amb escriure: «el general contestó que...» «el mariscal dijo que...» se'n sortien. Però una vegada fou forçós constatar l'oratória catalana d'En Joffre, i el reporter, que ho era de *El Noticiero*, va escriure:

—«Joffre contestó en provençal...»



L'aspirant a "descansat"



OTHOM en el món enveja una cosa o altre.

Hi ha qui voldria posseir un talent excepcional. Qui anhela disposar d'una fortuna immensa. Qui veient-se lleig i mal girbat, aspira a semblar un Adonis. Qui tenint una veu de granota, pensa en eclipsar a En Titta Rufo. Qui tenint autos i propietats, clama per la suposta sort

dels qui no tenim un clau. Qui havent-se casat, creu que la felicitat i el benestar radiquen en la solteria. Qui essent solter pensa amb les casades...

El fet és que les persones satisfetes del paper que el destí els ha assignat, poden comptar-se amb els dits d'una mà. Que en més o en menys cada hu de nosaltres té, com vulgarment es diu, una ceba que li fa plorar els ulls. Que la boi totalitat dels mortals canviaria amb gust el seu estat, i que cent cops al dia se sent pronunciar arreu la mateixa frase, que vé a ésser com una queixa o penediment:

—Si pogués tornar a jugar...

En aquest cas i sense que el dir-ho impliqui alabança, he de confessar la meva modèstia.

Jo no'm daleixo per a ésser mil·lionari, per a assolir un grau d'alçària que depassi al de la majoria de mortals, ni per a eclipsar a cap premi de bellesa. Penso que ningú sap encara on radica la veritable felicitat, i que lo important en la vida és sopar una vegada. Complert aquest requisit indispensable, tot lo demés em té sense cap cuidado. A què atormentar-se i passar engúnies i mals de cap?

—Així—dirà el llegidor—vostè ha assolit lo que en diríem el veritable estat de gràcia?

—No senyor—responc.

Un servidor està a dos dits de la suprema benaventurança. Un servidor creuria haver arribat a la perfecció absoluta si no sigué el rau-rau, la inquietud que dona una aspiració fortament sentida i no satisfeta. El neguit interior, nascut no pas de l'enveja vers lo que tenen els demés, sinó d'un afany inútilment perseguit.

En una paraula i perquè es facin càrrec de l'humilitat de la meva pretensió:

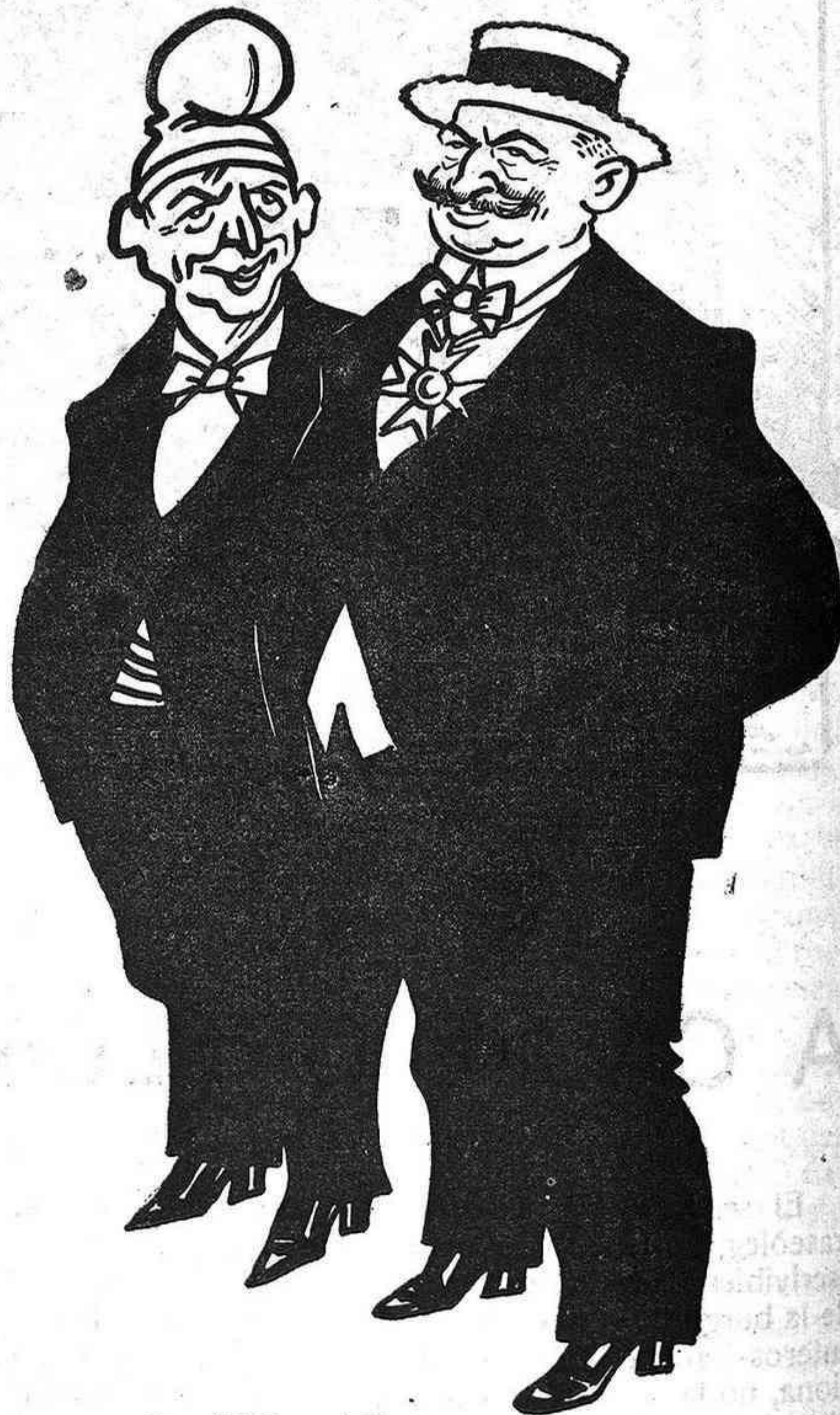
Jo em donaria per més que content amb ésser lo que la gent ne diu, un *fresc*.

Això sembla poca cosa, oi?

Doncs és de lo més difícil i més complicat que hi ha. Tan enrevessat i dificultós, al menys, com treure la rifa sense posar-hi.

Repetides vegades he estat a punt de sentar plaça de *descansat*, havent tingut de desistir de bones a primeres de l'intent. I bé sap Déu la voluntat i l'esforç esmerçat en les provatures!

La darrera vegada que vaig decidir ingressar en el gremi dels que no s'apuren, dels que tenen per divisa el



—I vostè hi ha parlat?

—Ja ho crec que sí!

—I qué diu?... Què és lo que li ha agradat més de Barcelona

—La Capitanía General.

qui ha fet avui farà demà, va ésser la setmana passada.

Em pensava tenir preses totes les mides, tots els caps, examinats el pro i el contra, quan ve't aquí que arriba l'hora de ficar-me el llit.

Com de costum, vaig depositar el rellotge damunt de la tauleta de nit.

Al ésser a l'endemà em desvetllo i pego llambregada a l'esfera. Senyalaven les manetes dos quarts de set i jo volia llevar-me a les vuit. Lo natural era tombar-m'hi i aprofitar l'hora i mitja que em restava per a dormir.

Doncs, no.

Al punt que em disposava a estirar-me, se'm va ocórrer pensar que bé podia el rellotge haver sofert una petita averia, una *panne* insignificant, i vaig vestir-me.

Essent al carrer poguí cerciorar-me de que el rellotge deia la veritat. El temps que podia haver passat al llit vaig dedicar-lo a passejar amunt i avall de les Rambles com un beneit.

Ara, quan novament em disposi a ingressar en la confraria dels *descansats*, creuré el rellotge.

Potser serà millor que me'l vengui.

X. X.



D. Clodoald Díaz de Mendoza i Donya Mary-Focela Guerrero

Ho llegírem en uns inflats telegrams, i després d'haver-ho llegit i rellegit, encara no'ns ho volíem creure; no podíem donar hi fè.

Però vingué l'A. B. C., el més patrioter i el més *castilla* dels diaris madrilenys, i reproduí tant bé la notícia, hi posà tants valents i tants càlids comentaris, que'ns havem tingut de resignar al convenciment de la veritat.

I la veritat és un fet inaudit, insòlit, ocorregut en una ciutat d'Andalusia.

Permetin-me que'ls el conti tal com l'havem llegit, és a dir, *en el sonoro y harmonioso idioma de Cervantes*:

"Sevilla.—Para esta noche estaba anunciado el estreno de la obra de don Angel Guimerá *El alma es mía*.

"Desde primera hora el teatro estaba completamente lleno; pero al tenerse noticia de los incidentes producidos en Barcelona y en los cuales fué tanta y tan lamentable la intervención del autor del drama que iba a ponerse en escena, los ilustres artistas María Guerrero y Fernando Díaz de Mendoza creyeron conveniente retirar la obra anunciada, substituyéndola por *Ecce Homo*, de Tamayo y Baus.

"Como estaba montado el decorado para *El alma es mía*, el cambio motivó una hora de retraso en el comienzo de la función.

"Al levantarse el telón, creyóse el empresario en el deber de explicar al público lo ocurrido.

"El público, que materialmente llenaba el teatro, prorrumpió en una ovación, con vivas a España y a los artistas que tan bien habían sabido interpretar los sentimientos del pueblo sevillano.

—Sánchez!... Al reina!... I qué gran t'has fet en poc temps!...



TEATRE PRINCIPAL-PALACE

Loulou Negoburu, una de les estrelles de la revista *Choffer... al Palace*.



A PEL I A REPEL

A oïdes del Glossador ha arribat una nova que no sap si donar-hi crèdit absolut o posar-la amb quarantena preventiva.

«Els barbers de Barcelona—se diu—han tornat a reunir-se per a pendre acords transcendents.»

Les barbes dels peluts ja tremolen de basarda i de rencúnia.

Mes no val a espantar-se cavallers. Aquesta vegada—segons afirmen les vagues rumors—els barbers se reuneixen per a desacordar-se de lo acordat darrerament.

Sembla que, penedit de aquell lletreret que constituïa l'Inri infamant: «Afeitar 50 cèntims - Cortar el cabello o barba 1 peseta», volen ara tornar endarrera, reposant els preus antics. Fígaro es dona per fracassat. Fígaro no ha vist enlloc els aventatges de l'augment. Fígaro ha vist com la major part dels seus parroquians escorrien el bulto i se li escapaven, com anguiles de les seves mans armades de navages i estisores. Els uns, els que es feien afeitar, corrien desesperats a comprar-se la maquineta; els altres, els barbuts, es deixaven la barba un mes, en comptes de fer-se-la arreglar cada quinze dies; resultat, un fracàs per al pobre Fígaro, que ara s'haurà convensut de que els seus amables serveis no són pas article de primera necessitat, i que, de seguir amb la dèria dels augments, aviat tindrà de plegar el ram i fer-se acaparador de subsistències.

Sí és certa, doncs, la «brama» que corre, tornaran les barberies a prestar serveis als preus antics, i serà de sentir únicament pels pobres fadrins que s'hauran d'aferrar altra volta a les propines. Oh, el problema de les propines, que és intrincat cavallers!... «Per dignitat», les suprimiren un jorn; més tard, per conveniència, les tornaren a establir passant-se «aquella dignitat» per sota l'aixel·la; després, altra volta per dignitat, les tornaren a rebutjar... al augmentar-se els preus barba-rament.

Però no hi havia tal dignitat; era vergonya.

No admetien propines, per la senzilla raó de que se la cobraven..., amb la navaja als dits.

En realitat, doncs, lo que havien suprimit no era la «propina»... sinó les «mercès» d'agraïment que's veien obligats a donar al parroquià quan de mans d'aquest la rebien.

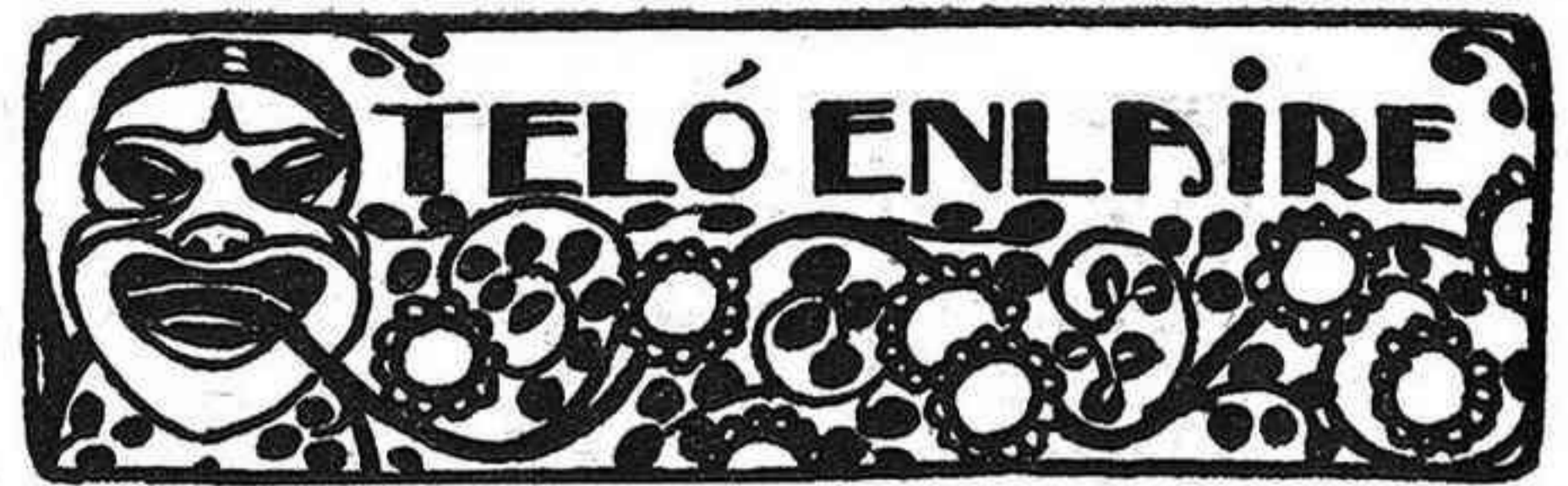
Es hora de que Fígaros i aprenents de Fígaros es desacordin de tot lo acordat i parlin clar d'una vegada, substituint aquell cèlebre lletreret per aquest altre:

«Afeitar, 15 cèntims—Propina mínima, dos rals».

Així potser la dignitat quedarà més ben parada, la revisió de valors intrínsecs serà un fet i els parroquians de les barberies sabran amb quina carta quedar-se.

A pèl, «bueno»!... Però a pèl i a repèl, ja fora massa.

XARAU



ROMEA

El *vistaire*, d'En Iglesias Guizart, és una bonica comèdia de costums de la Segarra, de molt color local i molt ben vista. L'argument hi és corprenedor i no mancat d'interès; llàstima gran que, al nostre mode de veure, l'excés de literatura, la pruija de l'autor en volguer passar per acurat escriptor, desvirtuï notablement la valua del llenguatge que, com exigeix el teatre, voldríem que fos més gràfic, més natural, més viu. Així i tot, la comèdia no arriba a fadigar, gràcies a la nota pintoresca regional que hi domina i a la traça amb que han sigut conjuminades moltes de les escenes, sobre tot les que tenen caràcter costumbrista. Amés, l'obra té un agredolç que la fa sumament simpàtica, harmonitzant-se perfectament les notes còmiques amb les de comèdia seriosa i sentimental. En resum, un èxit afalagador.

La interpretació pot qualificar-se de bona; un conjunt discret, sense desentonacions ni sotregades.

PRINCIPAL-PALACE

Segueix el formidable succés de la meravellosa revista d'espectacle ¡Choffer... al Palacel!

Les representacions se compten per plens, i lo que durarà! ¿Qui resisteix a la temptació de veure maniobrar a aquell bé de-Déu de noies maques, hermozejades encara més per l'art admirable dels modistos parisencs?

ESCOLA C. D'ART DRAMATIC

Les sessions segona i tercera de la «Trilogia de l'Amor» correspongueren a les primeres representacions de *Julieta i Romeu*, de Shakespeare, i de *Tristany i Isolda*, de Wagner, donades dijous i dissabte respectivament.

Julieta i Romeu, traduïda per l'eminent poeta lleidatà En Magí Morera i Galícia, garantia d'èxit, fou un seguit d'ovacions a la memòria del colós autor, als interpretadors, entre els quals s'hi distingí notablement la senyoreta Tapiés, una dameta d'excel·lents condicions, que anirà lluny si no s'espantilla; al traductor honrat i diputat per Barcelona, senyor Morera, i fins per a En Gual, que és l'ànima d'aqueixes exquisides primícies artístiques. Va xocar, sí, una mica la cruesa del llenguatge en determinades escenes, així com la pintoresca manera d'adjectivar i de ponderar que tenen alguns dels personatges; però això és degut a la mateixa sinceritat de l'arranjador, que ha volgut ésser fidel amb les genialitats de don Guillem, dites pròpies d'aquell temps i que avui semblen de mal gust als espectadors «bien». Això i el procediment primitiu de donar l'obra en curtíssimes escenes, quadres ràpids, moltes voltes diàlegs a primera vista insignificants, tal com fou donada l'obra en l'original anglès, tot això és causa, a nostre judici, de que mereixent els més grans elogis com a document curiós, el *Julieta i Romeu* d'En Morera no podrà transcendir mai al gros públic.

Tristany i Isolda, escenificació dramàtica de la famosa obra lírica de l'immortal Wagner, feta per En Lluís Via, va interessar fortament a tots els wagneristes de Barcelona, que's donaren cita al «Goya» la nit del passat dissabte.

Aqueixos, els admiradors del geni de Bayreuth, més que no pas els profans o els *dilettanti* de pa sucats amb oli, entre els que modestament ens hi comptem nosaltres, se sentiren a ben segur un xic defraudats amb aquell seguit de llamentacions amoroses, sense musica, quan foren precisament escrites per al pentàgrama. S'ha dit sempre que en el drama líric

Aquest número ha sigut censurat
per l'autoritat governativa



DE QUAN LES BESTIOLES CANTAVEN

El gran concert a la Lluna.

wagnerià, l'acció dramàtica i l'element cant o música (amb els seus alts i baixos de melodia pura i d'armonia treballada) hi són tan inseparables, tan impossibles de deslligar, que no ens estranya que els fanàtics arribin a parlar de profanació; però servidors de vostès, que no mirem tan prim i que coneixem an En Lluís Via i sabem que els seus versos són rodonets, ben ritmats i ben medits, perfectament musicals, havem aplaudit el sant intent amb tot entusiasme, tot dient: —Pshè!... No hi ha la musicassa d'En Wagner, però hi ha la musiqueta d'En Via... i Déu n'hi doret!

La Maria Vila i En Pius Daví, defensant-se com uns braus. Un darrer i merescut aplaudiment per a l'Adrià Gual i per als seus deixebles.

MUSIQUERIES

Demà passat, diumenge, a les onze del matí, el celebrat *Sextet Iberia*, que dirigeix el mestre Burgés, amb la col·laboració de notables concertistes, executarà, en el teatre «Poliorama», interessants obres de Klughardt, Rheinberger i Blanc. D'aquests dos últims dues primeres audicions.

—Diumenge passat, a la tarda, es celebrà amb gran èxit un gran concert a l'«Ateneu Democràtic» del Poble Nou. Els trenta professors de l'Associació Catalana d'Artistes, dirigits pel mestre Molas, foren ovacionats.



XERRAMEQUES ARTISTIQUES

PASSEJADES PER L'EXPOSICIÓ D'ART

II



SORTIM de les grapes dels *Independents* i entrem a la sala de les estàtues, que ens fa l'efecte del cementiri de don Joan Tenorio. La primera cosa que veiem és un gegant nomenat *Memento*, que està molt bé de bíceps, barallant-se amb una roca a cops de picot. Una gitana molt verda, de l'*Inurria*, que té al davant, se'l mira embabiecada amb els seus ulls sense nines, mentre certa *Minerva*, adotzenada i minça, s'estira tant per a veure'l bé, que ja sembla un fus. Més enllà una tal *Juventa*, es desespera perquè li han llevat la testa i els braços. Trobo que té raó. De caps tallats no en vulguin més, n'hi per tots els gustos: el de la noia de les trenes que trobo força expressiu; així com el buste de dona esculpit per En

D'Aniello que sembla la viva imatge de *doña Inés del alma mia*.

L'esperit s'encongeix i perd l'esma en veure tanta figura immòbil i encatronada; sort que l'Estrany hi té uns aiguafortos que són un reforçant de primera, que donen alè per a passar a la sala del costat pertanyent, com aquesta, al *Círcol Artístic*, on trobem de nou l'alegria de les coloraines. Allí veiem una moceta pintada per l'Ollé Pinell, que està contenta perquè el negre li escau; un paisatge mirat amb un vidre vermell; uns munts de *all-i-oli* en forma de pallers; cert paisatge d'En Miret que amb prou feines pot mirar-se; dugues marines aprofitables d'En Navarro Fargas; el *Mercat de Calaf* a punt de caure; les gorfes de Cà el Titus, acabades d'emblanquinar, i dos paisatges assoleiats d'En Balasch que s'aguanten bé en mig de tanta cosa fluixa.

Passem a l'altra cambra i tot seguit ens atrau la pin-

tura d'En Masriera Vila titulada *Dóna-li la grossa*, en la qual ens presenta una dida revinguda alletant al petit i mirant de reüll a un home de testa molt llepada, que acaba de sortir de la paleta de l'Eduard Ferré. L'engegarà a dida a la dida aquell! *fulano?* Penso que farà bé per comprometedora.

Què és això? Un frau? Que dic! dos, tres, quatre fraus fets a En Mir i Trinxet! Quasi, quasi m'ha donat la castanya aquest pintor. Com se diu? *Frau!* Naturalment!

Veig quatre paisatges d'En Sabater, que no arriben a valdre un bon parell i estan que demanen mitges soles i talons. L'Isern Alié és un especialista en coles, enamorat de la natura viva i quan és aquí les retrata a la costa brava i a ple sol; quan se troba a París passa per l'ombra i cerca els seus models a *Cà la Mimi* a *Cà la Michon*, etc., i sempre en surt bé. Mestre Baixes té un paisatge molt seu i el jovencell Ràfols una xicota amb un vestit blau rabiós que es dona vergonya de dur lo perquè li espatlla el físic.

La escultura està representada per una figureta equestre d'En Marian Benlliure. Un conductor de braus que no sap a qui clavar una *puya*. Per mi, ja pot punxar quasi totes les pintures que l'enrotllen: a veure si els fa sortir els colors!

Ja som a la sala IV del *Círcol Artístic*, i vis a vis del retrat de *La filla d'en Banyeta*, pintada per en Badia, tota vestida de vermell com el seu pare. No està pas malament. Aprop d'ella hi ha el retrat d'un gos i d'una noia, obra d'En Santasugna, que fa bastant bon paper; també poden recomenar-se unes *instantànies* en color firmades per En Santacruz, que donen feina a coneixer el que representen. Per això són instantànies.

L'arquitecte Nebot ens mostra els projectes que ha fet per un *Metropolitan cine*... ¿Més cines encara? No'n volem saber res. Que ho conti a sa tial

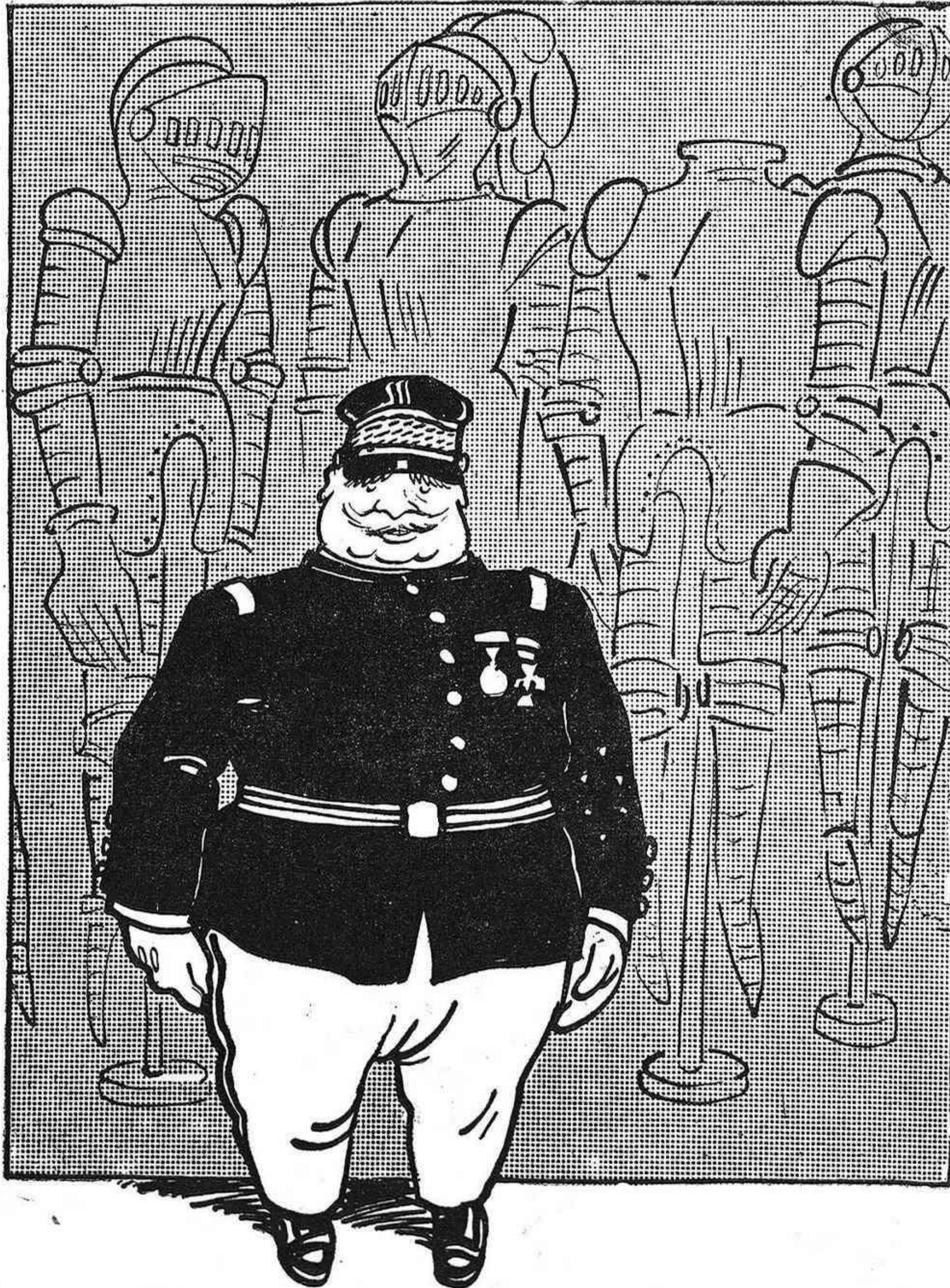
Escultors: En Nogué representat per una noia molt fineta, i En Rocamora, per les testes d'en *Nas llarc* i l'*Home dels mostatxos*. Dos tipus característics i força casolans.

¿Reposèm? Ja està dit.

LA TORTOLA VALENCIA

A LES LAIETANES

No satisfeta de fer maravelles parabòliques amb els peus, la simpàtica ballarina, els hi ensenya ara a jugar amb els colors. Fent-los-hi fer unes figures de dançarines orientals



EN JOFFRE A L'ARMERIA HISTORICA

—Tan mateix, davant d'aqueixa indumentària els generals senzills estem fent un paper ridícol.

COM S'APAGUEN ELS SOROLLS



I—Potser que engegum la traca,—una traca ben remaca

II—Val més que sigui un bon trò—que ja farà prou remó.

III—Estarà milló una piula—que servirà de manxiula.

IV—Val més que'ns hi fem un pet—que farà el seu sorollet.

V—I encara potser milló—una bomba de sabó,

que tothom diria són obra d'unes manetes de plata. Quina gràcia en el dibuix i quina indumentaria més espantosa la d'aquelles figurines!

Es veu que la Tórtola entra amb bon peu en la pintura, com va entrar-hi en la dansa.

Amb ella passa ben al revés que amb certs modernistes: que pintant amb les mans, sembla que ho facin amb els peus... d'En Nofre Llonza.

C. ARBÓ

ESQUELLOTS

En el terme de vuit dies hi ha hagut, a Espanya, un total canvi de ministeri.

Abans manava l'Allendesalazar.

Ara mana En Dato.

Però a Barcelona ens retornen el mateix governador civil senyor comte de Salvatierra.

Així, per als barcelonins, no ha canviat res.

Estem tant malament com estavem.

Aquest número ha estat revisat per la censura

Després de una cerimònia plena de solemnitat, en la qual se llegí l'indispensable biografia, que anà a càrrec d'En Quimet Folc, s'inauguraren diumenge, a «Belles Arts», les sales dedicades al gran pintor català En Ramón Martí i Alsina.

Obertes les portes, tothom va córrer a admirar les teles del famós artista que fins ara havia restat en el més pecador dels oblidats.

Tothom hi va córrer... i oh, decepció!... En Martí i Alsina no era cubista!...

L'altre dia presentarem al Govern Civil uns curts lemes escrits en francès.

Ens foren tatxats i retornats, dient-nos que «Alli no tienen obligació de saber el francès.»

L'endemà els diaris publicaven una relació feta pel Govern Civil de *fondos* procedents del Joc i destinats a beneficència.

Les sumes estaven llastimosament equivocades.

Tenim, doncs, que els digníssims funcionaris de Can Salvatierra no saben sumar ni entenen el francès...

Veiam si resultarà que no saben... ni cobrar!

Ahir, a la tarda, en el Saló central del Palau de Belles Arts va tenir lloc un gran concert dedicat a Wagner.

Els assistents a dita festa varen tenir sort que el *Sanxo* actual no és anti-wagnerista... que sinó...

Els futbolistes del «F. C. Barcelona» han resultat campions d'Espanya.

Ve't aquí un altre motiu de gelosia per als centralistes de Madrid i per als *Marsillachs* de Barcelona.

Tot el que siguin victòries nostres, indignarà ara als curts d'esperit de la *meseta*.

Apa, que mengin *raviolis*.

Ja han vist que se'ns augmenta el preu del franqueig postal. Interior, quinze cèntims; províncies, vint; estranger, trenta.

Poc escriuen els espanyols, ara encara escriuràn menos. Sort que en el proper Estat Català, En Puig i Cadafalch ens ho farà més baratet!...

DOS milions de sobres

VARIS COLORS

a 15, 18 i 20 pessetes miler

BAZAR UNION Unió, 3.- Barcelona

CAÇADORS!

Les millors espadanyes més ben construïdes, sòlides i còmodes, per a caça, camp i tennis, són les que fabrica la casa



BORNAS Hospital, 24, ent.
BARCELONA

Vendes al engròs i a la menuda-Expedicions a províncies

BAZAR

DE LA

UNION

Útils per a escriptori
Tintes bones calitats

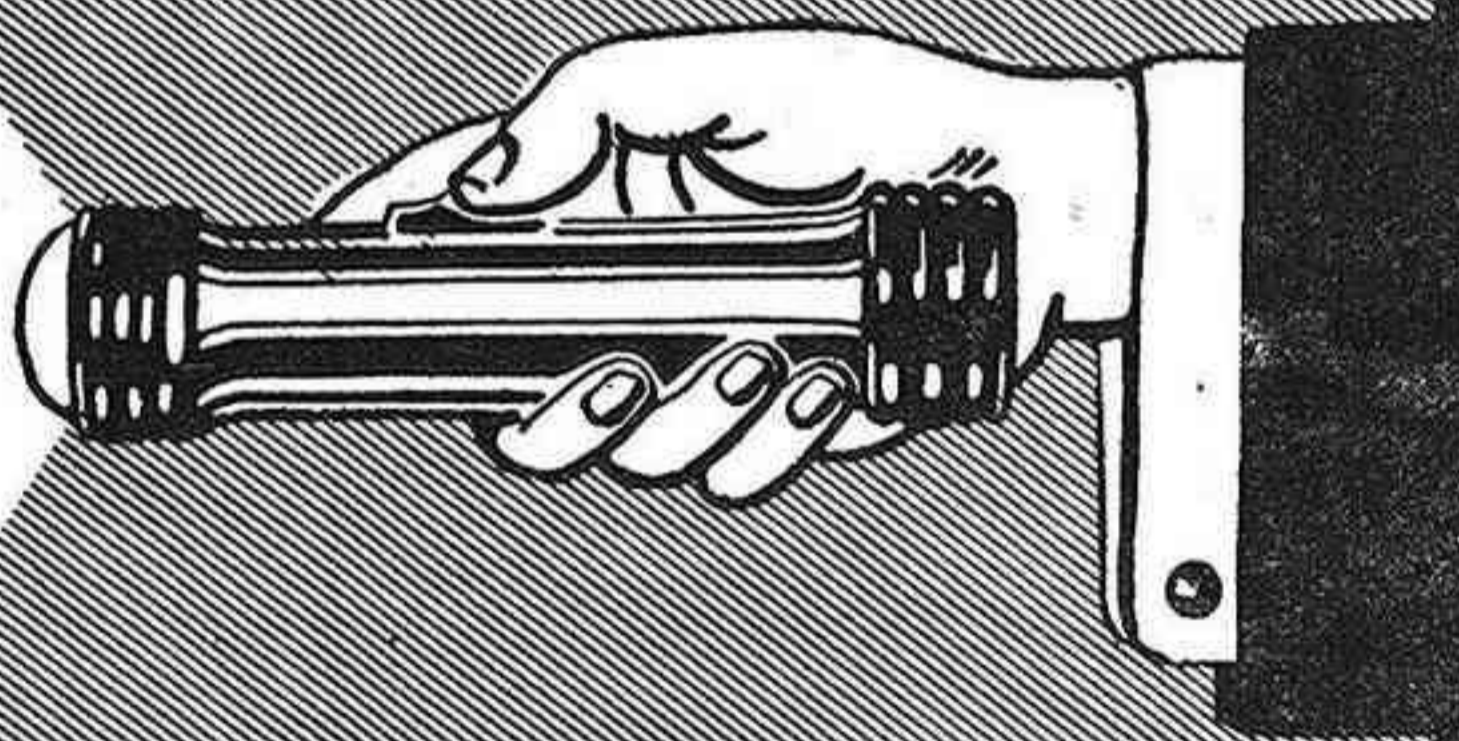
Carrer Unió, 3
BARCELONA

AI CAMP i a la CIUTAT

AMB UNA LAMPARA DE MÀ
I PILA ELÉCTRICA

LOT

TINDREU LLUM BLANCA I PERMANENT
A TOT ARREU



De venda a Barcelona: OLIVE S. en C., Pelayo, 56 E. SCHILLING, Fernando, 23 Almacenes EL SIGLO JUAN ROCA, Princesa, 10

PARA ENFERMEDADES DEL
ESTÓMAGO é INTESTINOS

GASTROL

MIRET

PROBARLO ES CURARSE

NATALIO MIRET - Farmacéutico
Diputación, 205-BARCELONA



DE VENTA
EN TODAS PARTES

El mejor disolvente de los uratos
Asepsia de las vías urinarias
Oálculos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifus
Gota

UROMETINA

LAMBIOTTE HERMANOS
Farm. Urotropina Hexahidrido Intram. Formina

PÍDASE
folleto explicativo. Muestras
a los señores médicos
Agte gen.: S. NAVARRO
Rambal del Centro, 8 y 10-Barcelona

MANUAL DE MEDICINA, DE HIGIENE, DE CIRUGIA Y DE FARMACIA DOMESTICA POR EL **D.^R DEHAUT**

Libro al alcance de todo el mundo e indispensable a todas la familias,
enseñando lo que debe evitarse para conservar la salud, lo que debe hacerse
para curar las enfermedades crónicas

Un tomo 8.º encuadernado :

Pesetas TRES

Mossèn JACINTO VERDAGUER

JESÚS INFANT

NAZARETH

Pesetes UNA

El consejero de los enamorados

Libro indispensable a todos los que tengan
o quieran tener relaciones amorosas

Un tomo :

Pesetas UNA

J. BURGAS

FLOR DE PICARDIA

Versos d'amor i de pecat

Pesetes UNA

Pesetes UNA

PENSAMENTS EN VERS

ORIGINALS DE ALBERT LLANAS

Mentres el sol fa claró
posa oli a la llumanera
per quan vingui la foscó.

Si vols està ben servit
paga bé a qui't faci el lit:
si no'n sabs, i t'el fas tu,
ja't dic jo'que serà dú.

PREU : Pesetes 0'50

PREU : Pesetes 0'50

MEDICINA CASERA

Remedios que curan

Tratamientos sencillos y curas fáciles
para toda clase de accidentes
y pequeñas enfermedades

Un tomo 8.º encuadernado : Pesetas UNA

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios, si no's remet, además, un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebuixes.



GRAN TEATRE DE LA CIUTAT

El tenor de moda.